

Plenum

Torsdag 9.6.2022 kl. 15.59—18.32

2.1. Muntlig fråga om läget inom barnskyddet (Sanna Antikainen saf)

Muntligt spörsmål MFT 118/2022 rd

Muntlig frågestund

Andre vice talman Juho Eerola: Nu startar vi. — Ledamot Antikainen.

Debatt

16.01 **Sanna Antikainen ps:** Kiitos, arvoisa herra puhemies! Lastensuojelun tilanne on hälyttävä. Apua tarvitsevien lasten ja nuorten määrä on jatkuvassa kasvussa. Lastensuojelun resurssipula, lainsäädännön toimimattomuus ja muut järjestelmän heikkoudet voivat johtaa peruuttamattomiin tragedioihin. Koko Suomea vuonna 2012 järkyttänyt viattoman lapsen hengen vaatinut tapaus osoitti, kuinka helposti lapsi voi pudota yhteiskunnan turva-verkkojen läpi traagisin seurauksin. Myös Koskelan teinimurhan uhriksi joutunut poika oli lastensuojelun asiakas.

Viime kyselytunnilla ministeri Lindén kertoi, että hallitus on aloittamassa lastensuojelulain uudistuksen. Kolme päivää sitten saimme kuitenkin lukea uutisen, että lastensuojelulain uudistuspaketti ei etenekään syksyllä eduskuntaan. Ministeri Lindén, lastensuojelun heikko tilanne on johtanut Suomessa lasten kuolemiin. [Puhemies koputtaa] Miten voi olla, että ministeriössä ei ole osoitettu tarvittavia resursseja epäkohtien korjaamiseksi ja lasten turvallisuuden takaamiseksi?

Toinen varapuhemies Juho Eerola: Näin. — Muistutan sekä edustajia että ministereitä, että se on se minuutti, missä ajassa kysymys ja vastaus annetaan. — Ministeri Lindén näyttää esimerkkiä.

16.02 **Perhe- ja peruspalveluministeri Aki Lindén** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Jatkamme todellakin sitä viime kyselytunnilla alkanutta keskustelua, josta totesin itse silloin, että hyvin mielelläni tästä asiasta keskustelen.

Suomessa on tällä hetkellä 38 000 lasta, jotka ovat lastensuojelun avohuollon toimenpiteiden kohteena, ja kodin ulkopuolelle sijoitettuja on noin puolet siitä, noin 17 000. Määrät eivät ole viime vuonna nousseet edellisestä vuodesta, mutta pitkän aikakauden määrän nousuhan on ollut todella huolestuttava. Olen kysyjän kanssa täysin samaa mieltä siitä, että tässä on kysymys kaikkein haavoittuvimmista ryhmistä, mitä meidän yhteiskunnassa on.

Kun viimeksi totesin, että aloitamme lastensuojelulain kokonaisuudistuksen, se perustui juuri siihen arvioon ja pitkälti myös niihin keskusteluihin, joita käytiin lapsiasiavaltuutetun kanssa. Lastensuojelulakia on Suomessa paikattu lähes joka vuosi jollakin pienellä osittaisuudistuksella. Alun perin oli tarkoitus tehdä kaksi tällaista osittaisuudistusta, joista

Punkt i protokollet PR 71/2022 rd

toinen on tehty — tämä avohuollon mitoituksen tiukentaminen, [Puhemies koputtaa] jolloin yhdellä sosiaalityöntekijällä on vähemmän lapsia huollettavana — mutta ratkaisumme on, että uudistetaan koko laki.

Toinen varapuhemies Juho Eerola: Näin. — Nyt pyydän niitä edustajia, jotka tästä aihealueesta haluavat esittää lisäkysymyksiä, nousemaan seisomaan ja painamaan sitä V-painiketta. — Edustaja Antikainen jatkaa.

16.03 Sanna Antikainen ps (vastauspuheenvuoro): Kiitos, arvoisa herra puhemies! Keskeinen osa lastensuojelua on puuttua lasten ja nuorten harjoittamaan väkivaltaan. Tilastokeskuksen mukaan alle 15-vuotiaiden tekemien pahoinpitelyjen määrä kasvoi vuodesta 2020 vuoteen 2021 noin 23 prosenttia. Viime vuonna pahoinpitelyistä epäiltyjä alle 15-vuotiaita nuoria oli noin 2 200. Alle 15-vuotiaiden pahoinpitelijöiden uhreista noin 850 oli 7—12-vuotiaita, 940 oli 13—17-vuotiaita ja 450 täysi-ikäisiä. Tilastojen mukaan epäiltyjen määrä on kasvanut 2000-luvulla jopa melkein joka vuosi. Yli 22 prosenttia epäillyistä oli ulkomaalaistaustaisia, ja ulkomaalaistaustaisten epäiltyjen määrä kasvoi samana aikana noin 30 prosenttia. [Puhemies: Ja kysymys!] Ministeri Lindén, näettekö te, että lastensuojelun pitäisi nykyistä tehokkaammin puuttua nuorten väkivaltaan [Puhemies koputtaa] yhdessä poliisin kanssa?

Toinen varapuhemies Juho Eerola: Ja ministeri Lindén, olkaa hyvä.

16.05 Perhe- ja peruspalveluministeri Aki Lindén (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Vaikka kysymys meni ehkä enemmänkin oikeusministeriön tai osin sisäministeriön hallinnonalalle, niin minusta nämä luvut, jotka kerroitte, kertovat siitä erittäin vakavasta tilanteesta, mikä meillä on. Ja olen aivan yhtä huolissani kuin te, kysyjä, tästä asiasta.

Minulle se kertoo siitä, että meidän yhteiskunnassa on tällä hetkellä erittäin paljon semmoisia ongelmia. Vanhemmuus on varmasti monella tavalla hakusessa, yhteiskunnan nuoriin kohdistamat paineet, erilaiset sosiaalisen median kautta tulevat vääränlaiset mallit, kaikki nämä, vaikuttavat tilanteeseen. Meillä vanhempina ja yhteiskuntana on velvollisuus puuttua näihin — niin ohjaavalla, rakastavalla tavalla kuin tarvittaessa sitten tietyssä tilanteessa vähän voimakkaammallakin otteella.

Olen ymmärtääkseni näistä asioista aika pitkälti kanssanne samaa mieltä, ja nimenomaan haluamme puuttua näihin ongelmiin ja ratkoa niitä. Pitkältihän palvelujärjestelmä on tällä hetkellä kuntien vastuulla. Meillä on käytössä lähinnä lainsäädäntö ja rahoitus. Molempiin on tällä hetkellä panostettu.

Toinen varapuhemies Juho Eerola: Edustaja Juvonen.

16.06 Arja Juvonen ps (vastauspuheenvuoro): Arvoisa herra puhemies! Henkilöstöpula on todellinen, suuri ongelma lastensuojelussa. Pari vuotta sitten Keravan kaupunki Uudellamaalla kyllästyi tähän tilanteeseen ja päätti korottaa sosiaalityöntekijöiden palkkaa, jotta heitä saatiin alalle. Korotus oli yli 400 euroa. Kysyisinkin teiltä: millä tavalla houkutellaan sosiaalityöntekijöitä ja sosionomeja lastensuojelun työkentälle? Työ on raskasta niin henkisesti kuin myös fyysisesti, joutuu painiskelemaan vakavien ja suurien ongelmien kanssa. Näettekö, että palkka on se, jolla voidaan houkutella?

Punkt i protokollet PR 71/2022 rd

Entä sitten kelpoisuudet? Missä vaiheessa Suomessa ollaan siinä tilanteessa, että myös sosionomi olisi valmis ja kelpoinen työskentelemään siellä lastensuojelussa? Tällä hetkellä lähin laki määrittelee tarkasti, mitä tehtäviä voi itse kukin tehdä, mutta siinä tilanteessa, kun pula on suuri, kyllä kaikki työntekijät tulisi ottaa [Puhemies koputtaa] sinne kentälle.

Toinen varapuhemies Juho Eerola: Ja ministeri Lindén.

16.07 Perhe- ja peruspalveluministeri Aki Lindén (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Tällä hetkellä yhä enemmän uutiset kertovat työvoimapulasta hyvin monella alalla, ja lastensuojelu on nyt tietysti meillä keskustelun kohteena tässä. Näin juuri tilaston, jonka mukaan prosentuaalisesti suurin vaje meillä on pätevistä sosiaalityöntekijöistä. Lukumääräisesti suurempi vaje on luonnollisesti lähihoitajista, koska he ovat erittäin suuri ryhmä, mutta suhteellisesti suurin oli sosiaalityöntekijöistä. Erittäin vaativaa työtä, ja tiedän, että palkkataso ei ole korkea. En lähde tässä nyt ottamaan kantaa näihin palkkakysymyksiin — tiedätte, kuinka vaativia asioita ne siellä työmarkkinoilla ovat. Mutta kaikki se, mitä voidaan tehdä koulutuksellisesti, työn kehittämisellä, työyhteisössä kuormaa vähentämällä, mistä tuo esimerkkini edellisessä vastauksessa kertoo — me vähennämme esimerkiksi lastensuojelun sosiaalityöntekijän vastuulla olevien lasten lukumäärää — mahdollistaa sitä, että työ voidaan tehdä paremmin, ja se omalta osaltaan lisää sitten työn houkuttelevuutta. Mutta erittäin suuri haaste meillä on.

Täällä on kysytty uupumisesta. On kerrottu, että tuomarit [Puhemies koputtaa] ovat uupuneita, poliisit, opettajat, sosiaalityöntekijät, [Puhemies: Näin!] hoitajat, kaikki, ovat uupuneita. Meillä on kyllä [Puhemies: Aika on täyttynyt!] joku suuri ongelma nyt tässä yhteiskunnassa.

Toinen varapuhemies Juho Eerola: Seuraava kysymys, edustaja Elomaa.

16.08 Ritva Elomaa ps (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Lastensuojelun tilanne on todella hälyttävä. On selvää, ettei nykyjärjestelmä toimi ja kykene takaamaan kaikille lapsille ja nuorille hyvää elämää. Yksityisten toimijoiden voitontavoittelun yhteensovittaminen lasten oikeuksien toteutumisen kanssa tuntuu olevan haastavaa, eikä valvontakaan oikein pelaa. Tässäkään asiassa ennaltaehkäisyn merkitystä ei voi unohtaa, se on tärkeää. On aivan keskeistä panostaa perheiden hyvinvointiin, koska se heijastuu lasten elämään. Kysyn asianomaiselta ministeriltä: mitä toimia hallitus tekee lapsiperheiden taloudellisen toimeentulon parantamiseksi ja yleisen hyvinvoinnin lisäämiseksi? Tämä on juuri nyt erityisen tärkeää, kun elämme vaikeita aikoja ja elämisen menot kasvavat jyrkästi muun muassa ruoan ja energian hinnannousun myötä. Huostaanottojen jatkuva kasvu, se kertoo karvasta kieltä.

Toinen varapuhemies Juho Eerola: Näin. — Ja ministeri Sarkkinen.

16.09 Sosiaali- ja terveysministeri Hanna Sarkkinen (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Tämä laaja-alainen hintojen nousu näkyy nyt kaikkien suomalaisten elämässä, mutta erityisen paljon se näkyy monen lapsiperheen elämässä, kun lapsiperheessä ruokaan menee iso määrä rahaa, [Mika Niikko: Mitä pitäisi tehdä?] liikkumiseen menee iso määrä

Punkt i protokollet PR 71/2022 rd

rahaa ja kiinteisiin kuluihin, asumiseen ja muuhun menee rahaa. Ja me kaikki maksamme nyt näitä Putinin hintoja, valitettavasti.

Hallitus on tehnyt päätöksiä, joilla pyritään lievittämään hintojen nousun vaikutusta ihmisten elämään. Olemme eduskunnassa juuri tällä viikolla käsitelleet esitystä kansaneläkeindeksiin sidottujen etuuksien ylimääräisestä korotuksesta. Se auttaa myös joitakin lapsiperheitä. Sen lisäksi hallitus on esimerkiksi päättänyt polttoaineiden jakeluvuorituksen alentamisesta [Mika Niikon välihuuto] ja liikkumiskustannuksia pyritään tukemaan matkakorvauksia korottamalla työssäkäyville. Mutta on selvää, että jos tämä laaja-alainen hintojen nousu jatkuu, niin lisätoimia varmaankin tarvitaan. Mielestäni on erittäin tärkeää, [Puhemies koputtaa] että lisätoimia kohdistetaan erityisesti pienituloisille suomalaisille [Puhemies: Aika on täyttynyt!] ja pienituloisille lapsiperheille.

Toinen varapuhemies Juho Eerola: Edustaja Niikko.

16.11 Mika Niikko ps (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Täytyy hivenen oikaista ministeri Sarkkisen perusteluja siitä, että hallitus olisi tehnyt jotain lapsiperheiden hyväksi. [Vasemmalta: Oho!]

Ensinnäkin tämä jakeluvuoritus koskee kolmea kuukautta ammattiliikennettä. Se ei hyödytä perheitä juuri millään tavalla. Hallitus on esimerkiksi vähävaraisille perheille antamassa perustoimeentulotukeen 3,5 prosentin korotukset, ja kun tiedetään, että pelkästään elintarvikkeiden hinnat nousevat vuoden aikana noin 11 prosenttia, niin miten se auttaa köyhiä lapsiperheitä? Meillä on joidenkin arvioiden mukaan noin 150 000 lasta, jotka elävät köyhyydessä, ja hallituksen toimenpiteet eivät oikeasti näy siellä, missä köyhät entisestään köyhtyvät lisää.

Kysynkin hallitukselta: miksi ette esimerkiksi voi väliaikaisesti poistaa arvonlisäveroa elintarvikkeista, kuten monessa muussa maassa — joihin olitte lapioineet tukipaketin kautta rahaa — on tehty? Miksi te ette aja suomalaisen kansalaisen etua antamalla edes edullista ruokaa heille hetkeksi?

Toinen varapuhemies Juho Eerola: Näin. — Ja ministeri Andersson.

16.12 Opetusministeri Li Andersson (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Valtiovarainministeri ei ole täällä paikalla — hän pystyisi suoraan vastaamaan näihin arvonlisäveroon liittyviin kysymyksiin.

Mutta mitä tulee niihin toimenpiteisiin ja päätöksiin, mitä hallitus on tehnyt lapsiperheiden ja lasten ja nuorten eteen, niin me olemme tehneet myöskin muita hyvin merkittäviä päätöksiä tällä hallituskaudella näiden sosiaaliturvaan liittyvien päätösten lisäksi. Esimerkiksi toisen asteen tekeminen kokonaan maksuttomaksi kaikille niille nuorille, jotka opiskelevat lukioissa tai ammatillisissa oppilaitoksissa, oli erittäin merkittävä päätös suomalaisten lapsiperheiden ja nuorten taloudellisen tilanteen parantamiseksi. Sen lisäksi hallitus on käyttänyt jo aikaisemmin... Jo ennen hintojen nousua haluttiin tehdä päätös, jolla me alennettiin varhaiskasvatuksen maksuja 70 miljoonalla eurolla — sekin erittäin merkittävä päätös, joka auttaa monissa suomalaisissa lapsiperheissä, myöskin monilapsisissa perheissä. Tämän lisäksi yksi tämän hallituskauden kärkihankkeita nuorten osalta on Suomen malli, se, että turvataan maksuttomia harrastuksia [Puhemies koputtaa] suomalaisille nuo-

Punkt i protokollet PR 71/2022 rd

rille — sekin tärkeä päätös [Puhemies: Ja minuutti on nyt mennyt!] nuorten oikeuksien kannalta. [Mika Niikko: Te ette ymmärrä kokonaisuutta!]

Toinen varapuhemies Juho Eerola: Edustaja Heinonen.

16.13 Timo Heinonen kok (vastauspuheenvuoro): Arvoisa herra puhemies! Edustaja Juvonen nosti esille henkilöstöpulan. Henkilöstöpula ei vaivaa, arvoisa hallitus, vain lastensuojelua. Vanhuspalveluiden työvoimapula uhkaa jo kesällä kriisiytyä entisestään.

Hallituspuolueiden, erityisesti sosiaalidemokraattien, keskeinen vaalilupaus oli laittaa vanhustenhoito kuntoon hoitajamitoituksen kautta. Tämä teidän keskeinen vaalilupauksenne ei ole, arvon sosiaalidemokraatit, toteutumassa. 80 prosenttia vanhusten hoivayksiköistä kertoo, että he eivät tule pääsemään tähän 0,7:n hoitajamitoitukseen. Jyväskylä vähentää tehostetun palveluasumisen paikkoja, hoitoyksiköitä suljetaan. Tämä kesä on historian vaikein, sanotaan vanhustenhoidosta. Hoitajamitoitus on kriisiyttämässä vanhusten hoitoa, ja ensi kevääseen tarvitaan, ministeri Lindén, 7 500 hoitajaa lisää plus sijaiset. [Puhemies koputtaa] Kysyn teiltä, ministeri Lindén: miksi ette ole tehneet sitä, minkä ikäihmisille ja vanhustenhoidolle lupasitte?

Toinen varapuhemies Juho Eerola: Ja nyt ministeri Lindén.

16.14 Perhe- ja peruspalveluministeri Aki Lindén (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Nuo luvut, joita edustaja äsken luutteli, ovat totta. [Timo Heinonen: Hyvä!] Kysymys on siitä, että meiltä puuttuu tällä hetkellä siihen tarpeeseen ja työpaikkojen määrään nähden henkilökuntaa arviolta 7 000—10 000.

Tiedän, että tämä ei ole nyt vastaus tähän kysymykseen, mutta katsoin juuri vähän satuman kautta käsiini tullutta lehtileikettä. Tässä samassa salissa 26.10. vuonna 2000 käytiin keskustelua tästä aiheesta, jolloin keskustelussa todettiin, että 10 000 hoitajaa puuttuu, tarvitaan heti 10 000 lisää. Keskusteluun osallistuivat niin Hannes Manninen, Pirkko Pelto kuin Pirjo-Riitta Antvuori ja niin edelleen. [Toimi Kankaanniemi: Lipposen hallitus!] Mainitsen tämän vain sen takia, että tämä ongelma näyttää krooniselta. Meillä on kuitenkin enemmän hoitajia tällä hetkellä kuin meillä on koskaan ollut, niin vanhustenhuollossa kuin terveydenhuollossa, mutta meillä on syntynyt työpaikkoja niin julkishallinnon päätösten kuin sitten markkinataloudessa hyvin pitkään nousseen talouden kehityksen seurauksena, ja meillä vaje on 10 000. Silloin meillä täytyy tehdä lisää koulutusta, [Puhemies koputtaa] lisää houkuttelua työpaikkoihin, lisää työnkiertoa, työnjakoa, kaikkia näitä. [Timo Heinonen: Ei se onnistu vuodessa! — Perussuomalaisten ryhmästä: Lisää rahaa!]

Toinen varapuhemies Juho Eerola: Nyt ei lisää aikaa kuitenkaan. — Edustaja Essayah.

16.15 Sari Essayah kd (vastauspuheenvuoro): Kiitoksia, arvoisa puhemies! Myöskin lastensuojelussa on henkilöstöpula, ja tietysti tämä uusi mitoitus on sinällensä tarpeellinen, mutta ei se tuo lastensuojeluun yhtään lisää henkilökuntaa. Tällä hetkellä erityisesti näissä haastavissa lastensuojelutilanteissa on se ongelma, että väsyneinä työntekijöille voi tulla virheitä, voi tulla väärinarviointia tilanteessa, jossa esimerkiksi joudutaan rajoittamaan lasta. Olisinkin kysynyt ministeriltä: Nyt kun lastensuojelulakiin ei olla tekemässä uudistusta, niin millä tavalla meillä tulevaisuudessa pystytään varmistamaan se, että meillä ensin-

Punkt i protokollet PR 71/2022 rd

näkin on riittävästi lastensuojelussa henkilökuntaa, ja toisekseen, että meillä lainsäädäntö on sellaista, että sen avulla voidaan auttaa lapsia, voidaan auttaa niissä haastavissa tilanteissa, että he eivät ole itsellensä ja muille ihmisille vaaraksi? Millä tavalla lastensuojelulakia tullaan muuttamaan, että näitä rajoitustoimenpiteitä voidaan tehdä [Puhemies koputtaa] tarpeellisilla keinoilla?

Toinen varapuhemies Juho Eerola: Näin. — Ja ministeri Lindén.

16.17 Perhe- ja peruspalveluministeri Aki Lindén (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Palaamme tavallaan ensimmäiseen kysymykseen: pitäisikö meidän lastensuojelulakia uudistaa joka vuosi jonkun tietyn pykälän osalta, vai täytyisikö tehdä kokonaisuudistus? Kun tästä asiasta keskustelin lapsiasiavaltuutetun kanssa, hän oli sitä mieltä, että laittamalla paikkaa paikan päälle me emme pysty näitä vaikeita ongelmia ratkaisemaan. Pitkälti tämä keskustelu, toki laajempaankin asiantuntemukseen tukeutuen, johti siihen, että olemme käynnistämässä tätä lain kokonaisuudistusta.

Mutta niin kuin sanottu, ytimessä on tällä hetkellä riittävän henkilöstön saatavuus, niin tällä alalla kuin aiemmin luettelemallani monella muulla alalla, minkä me kaikki tiedämme. Tämä on tällä hetkellä suomalaisen yhteiskunnan suurimpia haasteita, on sitten kysymys yksityisistä palveluista, julkisista palveluista, miten me saamme riittävästi henkilökuntaa. Meillä on uusi rakenteellinen tilanne. Meillä on nyt — vaikka puhumme lastensuojelusta, niin äsken puhuimme vanhustenhuollosta — enemmän huollettavia kuin koskaan, työmarkkinoille tulevat pienemmät ikäluokat kuin koskaan. Meidän täytyy löytää uusia tapoja tehdä tätä työtä ja jossain määrin sitten myös käyttää ulkopuolelta tulevaa työvoimaa, [Puhemies koputtaa] mieluummin koulutettua kuin kouluttamatonta, tietenkin.

Toinen varapuhemies Juho Eerola: Edustaja Kontula.

16.18 Anna Kontula vas (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Viime vuosikymmeninä lastensuojelutarpeen kasvu on painottunut erityisesti teini-ikäisiin, mikä kertoo siitä, että kysymys ei ole vain perheistä vaan myös yhteiskunnasta. Sellaiset trendit kuin että nuoruuteen kuuluvalla etsinnällä on entistä vähemmän tilaa, että merkityksettömyyden kasvu on yleistynyt ja että tulevaisuus koetaan epävarmaksi globaalien kriisien ja järjestelmän uskottavuuden näkökulmasta, ovat kaikki laajempia yhteiskunnallisia kysymyksiä kuin vain yhden perheen, saati yhden lapsen, kysymyksiä.

Lastensuojelu on viimeinen puolustuslinja. Kun kaikki muut lähtevät, ne työntekijät jäävät suojelemaan meidän yhteiskunnan heikompia. He jatkavat, kun kaikki muut luovuttavat. He työskentelevät ympäristössä, jossa rikokset, päihteet ja väkivalta ovat usein arkipäivää. Lastensuojelun syliin kaatuvat tästä syystä myös laiminlyönnit muissa palvelujärjestelmissä, esimerkiksi päihdehuollossa. Me kaikki ollaan vastuussa, mutta esittäisin asianomaisen ministerin vastattavaksi: [Puhemies koputtaa] mitä hallitus voisi tälle asialle vielä tehdä?

Toinen varapuhemies Juho Eerola: Näin. — Ja ministeri Lindén.

16.19 Perhe- ja peruspalveluministeri Aki Lindén (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Edustaja Kontula esitti kysymyksen, johon omalla tavallaan vastasi puolitoista

Punkt i protokollet PR 71/2022 rd

viikkoa sitten samasta kaupungista kotoisin oleva lastenpsykiatrian ylilääkäri Riittakerttu Kaltiala, kun järjestin lasten ja nuorten mielenterveyttä käsittelevän pyöreän pöydän tilaisuuden. Hän luetteli niitä yhteiskunnallisia muutoksia, joita tässä tapahtuu, jotka eivät todellakaan ole aina palvelujärjestelmästä johtuvia vaan juuri noista samoista asioista. Yksi, mikä siinä minulle jäi erityisesti mieleen, oli tietysti se, että monella tavalla vanhemmuus on kateissa — mitä kaikkea se sitten sisältää.

Tullakseni nyt näihin lainsäädäntöasioihin: Meillä on tällä hetkellä tulossa vielä mielen-terveyslakiin tiettyjä muutoksia, meillä on tulossa myös päihdehuoltolakiin tiettyjä muutoksia. Suuri toive itselläni on, niin kuin viime keskustelussa täällä käytiin läpi hoitotakuulainsäädäntöä, sen ensimmäisen perustason kontaktin saaminen henkilöihin, joilta tai joiden kautta sitten apua löytyy. Se on kuitenkin se kaikkein tärkein, mihin palvelujärjestelmä pystyy.

Toinen varapuhemies Juho Eerola: Edustaja Hyrkkö.

16.20 **Saara Hyrkkö vihr** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Lasten ja nuorten pahoinvointi on koko yhteiskunnan kohtalonkysymys, jonka ratkaisemisessa meillä ei kerta kaikkiaan ole varaa epäonnistua. Tässä ajassa korona, ilmastokriisi, sota Euroopassa, monet kriisit, koettelevat nimenomaan lapsia ja nuoria aivan poikkeuksellisella tavalla. Uupuminen opinnoissa ja perheissä on aivan liian usein sääntö eikä poikkeus. Aivan liian moni nuori kokee tässä ajassa kohtuuttomia paineita, jopa merkityksettömyyden tunnetta.

Ei riitä, että me hoidetaan oireita, vaikka totta kai sekin täytyy tehdä, vaan jos me ei päästä kiinni siihen, mikä tätä kaikkea aiheuttaa, mikä tässä ajassa meitä sairastuttaa ja mikä niitä paineita luo, niin mikään määrä rahaa ikään kuin sinne loppupäähän ei tule riittämään, vaan meidän täytyy päästä kiinni sinne juurisyyhin. Arvoisa hallitus, kysyisinkin: miten me varmistamme, että lasten ja nuorten hyvinvointi otetaan jatkossa huomioon aivan kaikessa päätöksenteossa, oli sitten kyse ilmastopolitiikasta, koulutuspolitiikasta, sosiaalipolitiikasta tai turvallisuuspolitiikasta, [Puhemies koputtaa] jotta me ei kasata entistä enemmän paineita lasten ja nuorten niskaan?

Toinen varapuhemies Juho Eerola: Nyt ministeri Andersson.

16.21 **Opetusministeri Li Andersson** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Kiitoksia edustajalle aivan erinomaisen hyvältä puheenvuorosta. Aivan kuten edustaja toteaa, kaikessa päätöksenteossa, riippumatta siitä, puhutaanko koulutuspolitiikasta vai sosiaali- ja terveyspolitiikasta vai jostain muusta, pitäisi muistaa, että nuoruus on ainutlaatuinen vaihe ihmisen elämässä, ja meidänkin pitää varoa sellaisia poliittisia päätöksiä, jotka ikään kuin vievät nuorilta mahdollisuuden elää nuoruutta ja haahuilla rauhassa. Olen opetusministerinä monesti sanonut, että kenenkään ei tarvitse tietää, mitä haluaa tehdä isona, silloin kun esimerkiksi pohtii, mihin on suuntautumassa opiskelemaan toisella asteella. Olen huolissani siitä, miten kaikki ne päätökset, mitä olemme tehneet — esimerkiksi ylioppilastutkintorakenteen muutoksia — vaikuttavat nuorten jaksamiseen. Nuoret ikään kuin kokevat, että pitää tietää ja tehdä valintoja sellaisessa vaiheessa elämää, jolloin... En usko, että kukaan tässä salissa on ollut 15—16-vuotiaana varma siitä, että minä haluan juuri tänne ja minä tulen istumaan tässä salissa tänään, kun olen tässä iässä. [Puhemies koputtaa] Eli

Punkt i protokollet PR 71/2022 rd

tämä on myöskin meidän päätöksentekijöiden vastuulla kyllä. [Jukka Gustafsson: Erinomainen puheenvuoro, vallan loistava!]

Toinen varapuhemies Juho Eerola: Edustaja Ari Koponen.

16.23 Ari Koponen ps (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Lapset eivät muodosta sataa prosenttia väestöstä, mutta he muodostavat sata prosenttia tulevaisuudesta, ja heistä meidän on pidettävä huolta. Ministeri Lindén, konkretiaa. Olette vastannut tänään lähes kaikkiin muihin kysymyksiin paitsi siihen tärkeimpään: milloin tämä lastensuojelun kokonaisuudistus on tulossa?

Toinen varapuhemies Juho Eerola: Ja ministeri Lindén.

16.23 Perhe- ja peruspalveluministeri Aki Lindén (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Isojen lakiuudistusten tekeminen ei tietenkään ole yhden kuukauden eikä kahdenkaan kuukauden asia. Me käynnistämme sen nyt tämän hallituskauden aikana, jota on vielä jäljellä tässä vajaa vuosi. Se tulee jatkumaan yli tämän hallituskauden ajan, koska me tarvitsemme täällä juuri sitä yhteistä laajaa konsensuskeskustelua täysin riippumatta siitä, minkä väriset ja minkälaisen koalition muodostamat hallitukset meillä tulevaisuudessa on. Tämä on meidän kaikkien yhteinen asia. Tässä tarvitaan parlamentaarista yhteistyötä.

Samalla tavalla kuin tässä ministerikollega Andersson äsken kiitteli edustaja Hyrkön puheenvuoroa, se osui voimakkaasti myös minuun, ja siinä tuli juuri niitä samoja elementtejä, joita tuli silloin, kun kokosin maan johtavat lasten ja nuorten mielenterveyden ja terveyden ja lastensuojelun asiantuntijat koolle. Meidän täytyy hyvin laaja-alaisesti käydä kaikkia näitä asioita läpi ja nimenomaan paneutua siihen ennaltaehkäisyyn, koska siinä ei todellakaan ole hirveän paljon järkeä, että me hyvin kalliisti erikoissairaanhoidossa hoidamme sitä kaikkein kärjistyneintä ongelmaa ja samalla me ylläpidämme rakenteita, [Puhemies koputtaa] jotka aiheuttavat niitä ongelmia.

Toinen varapuhemies Juho Eerola: Edustaja Sarkomaa.

16.25 Sari Sarkomaa kok (vastauspuheenvuoro): Arvoisa herra puhemies! Lastemme suojelu on meidän aikuisten tärkeimpiä tehtäviä. Päihderiippuvaisten äitien kuntoutuspalvelut ovat erittäin tärkeä osa lastensuojelua. Ministeri Lindén, totesitte, että ennaltaehkäisy on tärkeintä. Kysyn nyt: mihin toimiin te olette ryhtyneet sen puolesta, että äitien päihdepalvelut toimisivat? Eduskunta on lisännyt Pidä kiinni -hoitojärjestelmään, joka on Ensi- ja turvakotien liiton tuottama kuntoutuspalvelu, lukemattomia kertoja määrärahoja. Tuo kuntoutusjärjestelmä on ollut niin vaikuttava, että kaksi kolmasosaa vakavasti päihdeongelmaisista äideistä on kuntoutunut ja lapsia ei ole tarvinnut ottaa huostaan. Tämä on valtavan hyvä tulos. Me edellytimme eduskunnassa, että osana sosiaali- ja terveydenhuollon uudistusta hallitus löytää keinot, joilla turvataan tuo päihdekuntoutus ja Ensi- ja turvakotien liiton valtavan hyvä työ. Kysyn nyt: mitä toimia on tehty, ja miten te näette, miten tällä hetkellä tuo päihdekuntoutus toimii?

Toinen varapuhemies Juho Eerola: Näin. — Ja ministeri Lindén.

Punkt i protokollet PR 71/2022 rd

16.26 Perhe- ja peruspalveluministeri Aki Lindén (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Nimenomaan tämä asia, mistä edustaja Sarkomaa äsken puhui, äitien ja odottavienkin äitien päihdekuntoutus, on äärimmäisen tärkeä kysymys. Muistutan siitä — vaikka se on meille kaikille tuttu asia — että meillä käytännössä kunnat ja kuntayhtymät ovat nyt vastuussa näistä palveluista. Meillä on täällä käsissä lainsäädäntö, meillä ovat ne isot rakenteet. Itse näen, että esimerkiksi sote-uudistuksella — tiedän, että tämä vastaus ei teitä varmasti tyydytä — ja niillä rakenteilla, joita olemme luoneet, niin että me pystymme yhdistämään erikoissairaanhoidon ja perusterveydenhuollon ja sitten sosiaalipalvelut ja perusterveydenhuollon, me pystymme paremmin myös tällaisiin eriytyneisiin tilanteisiin vastaamaan. Toki sitten myös erilaiset hankkeet, joilla me pystymme parhaita käytäntöjä levittämään maassa, ovat mahdollisia silloin, kun meillä on vähemmän toimijoita verrattuna esimerkiksi kolmeensataan kuntaan tässä järjestelmässä. Käytännössä sitten erilaiset hankkeet, joita on esimerkiksi tulevaisuuden sote-keskus -hankkeen osana merkittävästi rahoitettu tämän hallituskauden aikana, [Puhemies koputtaa] tuovat osaltaan tähän ratkaisua.

Toinen varapuhemies Juho Eerola: Näin. — Ja otetaan tähän tämän aihealueen loppuun vielä asiakokonaisuuden esitelty edustaja Antikainen, olkaa hyvä.

16.27 Sanna Antikainen ps (vastauspuheenvuoro): Kiitos, arvoisa herra puhemies! Lastensuojelun uudistamistyöryhmän ehdotuksiin pohjautuva hallituksen esitys oli lausuntokierroksella keväällä 2021. Lausuntopalaute koski esimerkiksi lain vaikeaselkoisuutta ja pirstaleisuutta. Oikeusasiamiehen kansliasta kerrottiin, että uudistukset lakiin olisivat totta tosiaan välttämättömiä mutta ministeriössä uudistuksia ei viety eteenpäin rahasyistä.

Te kerotte paljon kauniita sanoja, mutta tosiasia on se, että hallitus ei ole antanut rahoitusta tarpeeksi, jotta ministeriö olisi voinut valmistella lastensuojelulain uudistuksia. Tällainenko on teidän tärkeysjärjestyksenne, että kaikista heikoimmassa asemassa olevien lasten ja nuorten asioista tingitään? Tämäkin asia jää seuraavalle hallitukselle, ja se tarkoittaa, että lastensuojelun ongelmat vain jatkuvat ja varsinkin lapset joutuvat kärsimään. Ministeri Lindén, pystyisittekö te [Puhemies koputtaa] priorisoimaan rahat ministeriössänne niin, että rahat lastensuojelun ongelmien korjaamiseen löydetään?

Toinen varapuhemies Juho Eerola: Näin. — Ja nyt ministeri Aki Lindén.

16.28 Perhe- ja peruspalveluministeri Aki Lindén (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Se merkittävin uudistus, joka tehtiin tässä salissa, oli se, että me panostimme merkittävästi lisää rahoitusta nimenomaan tähän lastensuojelun avohoitoon, niin kuin kerroin. Siellä määrittelimme, kuinka monta lasta voi enintään olla yhdellä sosiaalityöntekijällä, [Sanna Antikaisen välihuuto] ja siinä sitten tuli porrastettu uudistus. Mutta siinä yhteydessä me huomasimme, että ei voi jokaista yksityiskohtaa siellä erikseen mennä korjaamaan, ja päätimme käynnistää tämän kokonaisuudistuksen. [Mari Rantanen: Se kestää liian kauan!]

Kyllä tämä hallitus on enemmän tukenut lapsiperheitä — lukuisilla eri tavoilla — verrattuna mihinkään aikaisempaan hallitukseen. Tiedämme, että tällä hetkellä perheet ja lapset elävät erittäin haastavissa tilanteissa, ja voidaan aina sanoa, että mikään ei ole ollut tar-

Punkt i protokollet PR 71/2022 rd

peeksi, mutta tällä tiellä tulemme ehdottomasti vielä jatkamaan. [Sanna Antikaisen välihuuto]

Frågan slutbehandlad.